

Dato: 20. februar 2024
Saksnummer: 07/24
Til: Styret
Møtedato: 27. februar 2024
Saksbehandler: Kirsti Mathiesen Hjemdahl

Levekårsløft

Det har vært flere initiativ innenfor den delen av Cultivas formål som knyttes til gode levekår, både i form av bevilgninger og diskusjoner om hvordan styret kan rigge et mer systematisk levekårsløft.

- Cultiva har, sammen med de andre regionale stiftelsene, knyttet til seg et levekårsråd for kunnskapsinnhenting og diskusjon (vedlegg 1)
- Cultiva har en koordinert satsing innen levekår med de andre stiftelsene, men er ikke med på felles programutlysning (vedlegg 2)
- Styret i Cultiva har etablert en egen arbeidsgruppe, som skal gjøre et særlig arbeid knyttet til levekår (Kjersti Løken Stavrum, Cecilie Nissen – og Arvid Solheim, som nå må erstattes av nytt styremedlem). Kunstner Erik Pirolt er også knyttet til gruppen, og det legges opp til å gjennomføre en egen work shop
- Styret har bedt Søgne kunstsenter og Søgne gamle prestegård formulere et erfaringsnotat, basert på dere langsiktige og vellykkete samarbeid med nærliggende skoler (vedlegg 3)
- Det har kommet en henvendelse fra NAV regionalt, som ønsker dialog med styrets arbeidsgruppe (vedlegg 4)

Forslag til vedtak:

- 1) Styret foreslår Tor Kristian Ludvigsen som tredje styremedlem i arbeidsgruppen
- 2) Workshop gjennomføres i løpet av våren, og gruppen rapporterer til resten av styret på styremøte 6. mai
- 3) Arbeidsgruppen utformer forslag til anvendelse av 4 000 000 kroner som er avsatt for levekårsløft i 2024
- 4) Arbeidet videreutvikles som kunnskaps- og erfaringsgrunnlag til strategisamling høsten 2024, med mål om å bidra inn til strategiutviklingen

Kirsti Mathiesen Hjemdahl
Daglig leder

Vedlegg: 1) Levekårsrådet, sammensetning pr februar 2024
2) Lansering av levekårsprogram
2b) Programnotat levekår
3) Erfaringsnotat til Cultiva
4) NAV angående levekårsløft

Levekårsrådet

2024

Mari Rege

Professor i samfunnsøkonomi Handelshøgskolen UiS

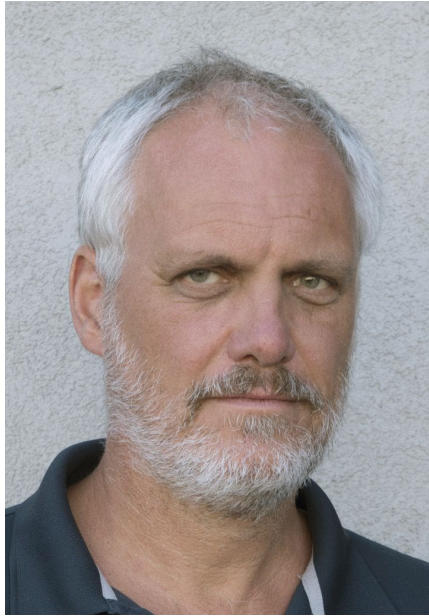
- Leder UiS sitt programområde for arbeidsøkonomi og leder Synapse Lab
- Spesialiserer seg innen arbeidsmarkedsøkonomi, utdanningsøkonomi og adferds økonomi
- Forsker på læring og motivasjon i tidlig barndom, skole og arbeidsliv
- Fast spaltist i Dagens Næringsliv
- Har sittet i en rekke regjeringsoppnevnte utvalg
- Nylig ledet hun [Ekspertgruppen for barn i fattige familier](#)

Hentet fra <https://www.uis.no/nb/rege>

[Full CV](#)

Yngvar Åsholt

Kunnskapsdirektør, NAV

- Samfunnsøkonom (UiO)
- Lang erfaring fra arbeids-og velferdsfeltet
- De siste elleve årene har han ledet Kunnskapsavdelingen, som har ansvaret for offisiell statistikk, analyser og prognoser, forskningsadministrasjon og internasjonalt samarbeid

Hentet fra www.nav.no

Simen Markussen

Direktør for Frischsenteret* for samfunnsøkonomisk forskning

- Ph.D. Economics, Universitetet i Oslo, 2010
- Forsker på Arbeidsmarkedsøkonomi, effektevaluering, sosiale forsikringsordninger, helse, empiriske metoder
- Fast spaltist med forskningsformidling om arbeidsmarkedsøkonomi i Dagens Næringsliv og tidligere i Minerva

Hentet fra [Simen Markussen - Frischsenteret \(uio.no\)](https://www.frischsenteret.uio.no/simen-markussen)

[Full CV](#)

*Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning er en uavhengig stiftelse opprettet av Universitetet i Oslo. Frischsenteret utfører anvendt samfunnsøkonomisk forskning.

Anders Barstad

Forsker ved Statistisk sentralbyrå

- Sosiolog, doktorgrad fra UiO
- Forskningsområde: Befolkning og offentlig økonomi
- Forskningsfelt er generell levekårs- og velferdsutvikling, psykisk helse og sosiale relasjoner.
- Viktigste forskningsinteresser er levekår og livskvalitet (særlig vekt på ensomhet og psykisk helse), samt integrering av innvandrere i Norge
- Har en doktorgrad i sosiologi fra Universitetet i Oslo.

Hentet fra sb.no og [Cappelendamm.no](https://cappelendamm.no)

[Full CV](#)

Lansering av nytt levekårsprogram:

«Forebygging av ungt utenforskap på Agder»

Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør, Sørlandets kompetansefond og Aust-Agder utviklings- og kompetansefond har etablert et felles program med langsiktig mål om at *flere barn og unge på Agder skal få bedre muligheter til utvikling, læring og deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.*

Programmet er planlagt med en tidshorisont på 10 år, og vil prioritere kunnskapsbaserte og systematiske prosjekter som prøver ut framtidens arbeidsmetoder i praksis. For at prosjekter skal komme i betraktning for finansiering under programmet må de være etterspurte og gjennomførbare, være solid faglig forankret og vel egnet til videre skalering i forlengelse av prosjektperioden.

Utenforskap følger av sammensatte utfordringer som mange må samarbeide om å løse. I dette programmet ønsker stiftelsene over tid å etablere en portefølje av 4 – 6 større prosjekter som drives av aktører på tvers av sektorer, organisasjoner og fagmiljøer i landsdelen. Det åpnes også for medvirkning fra miljøer utenfra Agder.

Prioriterte tiltaksområder

Programmet har tre prioriterte tiltaksområder:

1. *Tiltak som gir barn og unge gode muligheter for å utvikle sosiale og emosjonelle kompetanser i hjem og skole, i barnehage og på fritidsarenaer.*
2. *Tiltak som gir barn og unge mer tilgang til trygge voksne som kan bygge mestringskompetanse, veilede, støtte og trøste. Dette kan være mentorordninger, men også tiltak som styrker relasjonskompetansen hos de som jobber med barn og unge voksne.*
3. *Tiltak i arbeidsmarkedet som gir flere unge med høy risiko for varig utenforskap en mulighet for arbeid og styrket kompetanse, samt støtte til å lykkes med dette.*

Det kan søkes om midler til prosjekter med utprøving og forskning i tråd med programmets formål og prioriterte tiltaksområder. Det siktes mot prosjekttildelinger i størrelsesordenen 1 – 5 millioner kroner per år og prosjekter av inntil 6 års varighet. Det er også aktuelt å støtte forprosjekter.

Det vil bli stilt høye krav til dokumentasjon av effekter og bruk av anerkjent forskningsmetodikk, og prosjekter med egeninnsats og flere finansieringskilder vil ha større muligheter for å bli prioritert.

Hvem som kan søke

Både organisasjoner og institusjoner fra offentlig, privat og frivillig sektor er aktuelle som søkere, men en søknad forutsetter forpliktende samarbeid mellom flere aktører. En grunnleggende forutsetning er reell kapasitet, kompetanse og vilje til å gjennomføre det aktuelle prosjektet.

UTKAST

Årlige utlysninger og framdriftsplan

Det vil gjennom programperioden komme årlige utlysninger, og en søknadsprosess gjennomføres normalt i tre faser: 1. Vurdering av prosjektskisser, 2. Vurdering av komplette prosjektbeskrivelser, og 3. Evaluering for tildeling/avslag.

Søknadsprosesser vil foregå via en søknadsportal som gjøres tilgjengelig fra de tre stiftelsenes hjemmesider, og stiftelsene har administrativt organisert seg med felles programkomite og sekretariat. Stiftelsene har også et uavhengig ekspertutvalg som vil bidra med faglige vurderinger av prosjektsøknader. Det er styrene i stiftelsene som er ansvarlige for utlysninger og tildelinger.

Åpent informasjonsmøte via teams

I forbindelse med utlysninger inviteres det til åpne informasjonsmøte via teams. Her blir det anledning til å stille spørsmål og ha dialog rundt programmet og søknadsprosessen. Påmelding via stiftelsenes hjemmesider.

Programnotat

Det oppfordres til å laste ned programnotatet som er publisert på stiftelsenes hjemmesider. I dette utdypes bl.a. bakgrunnen for programmet, programmets faglige fundament, prioriterte innsatsområder, krav til prosjekter, søknadsprosesser og vurderingskriterier.

Viktige datoer i 2024

11. mars:	Lansering av programmet/utlysning for 2024
20. eller 21. mars:	Anledning til å delta i åpent informasjonsmøte via teams
22. april	Frist for innsending av prosjektskisser 2024
06. mai	Prioriterte prosjektskisser inviteres til å utarbeide komplette prosjektbeskrivelser/søknader
01. august	Frist for innlevering av endelig prosjektskisse/søknad
20. september	Styrebehandlinger, tildelinger/avslag (Dato må sjekkes mot alle tre styrekalendere)

Neste søknadsrunde planlegges vinteren 2025.

...

Agder, 11.03.2024

Eskild Stenhaug
Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør

www.sparebankstiftelsensor.no

Peter Klemsdal
Sørlandets kompetansefond

www.kompetansefond.no

Per Olav Nærestad
Aust-Agder utviklings og kompetansefond

www.aaukf.no

Programnotat

Forebygging av ungt utenforskap på Agder

Endelig utgave, 26. januar 2024

1. Bakgrunn.....	3
2. Programmets formål	3
3. Programmets omfang.....	4
4. Prioriterte tiltaksområder	4
5. Forankring.....	5
6. Programmets organisering.....	5
7. Søknadsprosesser	5
8. Bred metodisk tilnærming.....	6
Type prosjekter.....	6
Metodikk og krav til data.....	6
9. Hvem som kan søke om støtte	7
Brukermedvirkning.....	7
Roller i søknader.....	7
10. Utlysninger og evalueringskriterier	8
Evalueringskriterier	8
11. Kontakt	9
12. Programmets kunnskapsgrunnlag og et utvalg ressurser	10

1. Bakgrunn

Stiftelsene Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør, Sørlandets Kompetansefond og Aust-Agder Utviklings- og Kompetansefond har i mange år prioritert levekårssatsinger. Stiftelsene har formål og strategier som tangerer hverandre, og etablerer med dette programmet en felles langsiktig satsing innrettet spesielt mot forebygging av ungt utenforskap.

Bakgrunnen for satsingen er at en større andel av arbeidsstyrken i landsdelen i lang tid har stått utenfor arbeidslivet sammenlignet med resten av landet. Det er betydelig variasjon mellom ulike kommuner, men både Agder og Telemark rangerer samlet sett i toppen av statistikker over både ungt utenforskap og andel uføretrygdede i Norge.

Programmet skal ha en operativ profil og rette seg inn mot praksisnære, kunnskapsbaserte og systematiske utprøvinger som kan bidra til bedre løsninger og tjenester innenfor de tematiske områdene som er valgt. Det vil ikke bli gitt støtte til grunnforskning. Prosjektene skal være relevante og realistiske, av høy kvalitet og etterspurte.

I tillegg til å gi kunnskap om tiltak som virker, må prosjektene gjennom forskning gi kunnskap om hvorfor de virker/ikke virker og for hvem de virker/ikke virker, også hensyntatt forskjellige kontekster som byer og rurale strøk; stramme og slakke lokale arbeidsmarkeder; tiltak som treffer alle i tillegg til tiltak spesifikt rettet mot høyrisikogrupper etc. Prosjekter som har klart potensial for skalering og mulighet til å utgjøre en endring for mange vil bli prioritert.

Prosjektene skal ha sitt tyngdepunkt på Sørlandet, men kan også involvere aktører og eller tilsvarende prosjekter i Telemark, andre regioner, nasjonalt eller internasjonalt. Å redusere utenforskap er et nasjonalt og internasjonalt anliggende, og større initiativer og virkemidler utvikles og lanseres jevnlig. Det er naturlig at prosjekter i dette programmet tilpasses og samordnes relevante større satsninger.

Stiftelsene selv er ikke leverandører av sosiale tjenester eller tiltak, men kan gjennom et program som dette legge til rette for utvikling og utprøving av løsninger som andre iverksetter.

Det planlegges for løpende erfaringsutvikling og justeringer i programmet, men også en helhetlig evaluering i løpet av andre del av programperioden.

2. Programmets formål

Programmets formål er at flere barn og unge mellom 0-25 år på Agder skal få bedre muligheter til læring, utvikling, utdanning og deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.

Programmet forventes å bidra til at den akkumulerte kompetansen om effektiv implementering av ulike levekårstiltak generelt bedres, ved at praksisfeltet, politikk, academia, samfunnsliv og arbeidsliv i regionen får en mer omforent og klarere forståelse for hva som virker og hvorfor når det gjelder bekjempelse av ungt utenforskap. Resultatene av prosjektene og forskningen knyttet til disse skal derfor deles og formidles.

Stiftelsene ønsker også gjennom programmet å trekke på og utvikle relevante forskningsmiljøer i landsdelen. Samtidig finnes betydelig kunnskap innenfor feltet utenfor landsdelen. Det åpnes derfor for at aktører også utenfor landsdelen kan medvirke i prosjekter, forutsatt at disse samarbeider med relevante aktører i praksisfeltet og forskningsmiljøer på Agder.

3. Programmets omfang

Programmet er planlagt med en varighet på 10 år, og i gjennomsnitt et samlet årlig tildelingsvolum i størrelsesorden 20-30 millioner kroner fordelt på anslagsvis fire til seks ulike parallelle prosjekter.

Endelig tildelingsvolum avhenger av tilfang av prosjekter med tilstrekkelig kvalitet og stiftelsenes finansielle utvikling i perioden. De ulike stiftelsene vil også kunne ha ulike roller og andeler av finansieringen i de ulike prosjektene.

Det åpnes for at andre aktører kan inviteres inn og forsterke det samlede tildelingsvolumet.

Stiftelsene har engasjert et ekspertutvalg («leveårsrådet») som bistår med faglig kvalitetssikring av utlysninger og prosjektevaluering (ref. kap.12).

4. Prioriterte tiltaksområder

Programmet bygger på den eksisterende kunnskapsfronten på de aktuelle tiltaksområdene, og da med særlig vekt på verdien av sosial og emosjonell læring (ref. kap. 12. vedlegg 1-6).

Forskning og erfaring viser at tiltak på følgende områder kan være spesielt effektive for å forebygge ungt utenforskap, og programmet vil tematisk prioritere innsatsen mot disse:

1. Tiltak som gir barn og unge gode muligheter for å utvikle sosiale og emosjonelle kompetanser i hjem og skole, i barnehage og på fritidsarenaer.

Stiftelsene ser for eksempel for seg prosjekter som:

- støtter barn og unges sosiale og emosjonell utvikling i hjem, skole, barnehage og fritidsarenaer på en effektiv måte, som er tilpasset ulike aldersgrupper, utviklingsnivå, bakgrunn og norsk kontekst
- dokumenterer effekten av tiltak som støtter sosial og emosjonell utvikling
- viser hvordan det kan jobbes mer systematisk med å støtte opp barn og unges sosiale og emosjonelle utvikling.

2. Tiltak som gir barn og unge mer tilgang til trygge voksne som kan bygge mestringskompetanse, veilede, støtte og trøste. Dette kan være mentorordninger, men også tiltak som styrker relasjonskompetansen hos de som jobber med barn og unge voksne.

Stiftelsene ser for eksempel for seg prosjekter som:

- utvikler og prøver ut effekten av metoder og tilnærminger for å styrke relasjonskompetansen hos voksne som jobber med barn og unge
- prøver ut og viser muligheter, utfordringer og begrensninger i ulike former for mentorordninger for barn og unge i norsk kontekst (en-til-en, grupper, jevngamle unge, digitale løsninger, osv.)
- viser hvilke metoder for rekruttering og hvilken opplæring som trengs for vellykkede mentorprogram for barn og unge.

3. Tiltak i arbeidsmarkedet som gir flere unge med høy risiko for varig utenforskap en mulighet for arbeid og styrket kompetanse, samt støtte til å lykkes med dette.

Stiftelsene ser for eksempel for seg prosjekter som:

- utvikler og deretter utprøver modeller som kombinerer arbeid og kompetansebygging og leder frem til faste ansettelser

- utvikler målrettede tiltak mot spesielt utsatte grupper
- tilpasser tiltak til etterspørselen i det lokale arbeidsmarkedet
- gir kunnskap om hva som hindrer og støtter utrulling av vellykkede tiltak i større skala, herunder økonomiske incentiver og organisatorisk samhandling.

For alle de tre tematiske innsatsområdene finnes det omfattende relevant forskningslitteratur og flere pågående tiltak i Agder som det kan være aktuelt å bygge videre på (ref. kap. 12).

5. Forankring

Utenforskap er en kompleks samfunnsutfordring som mange sektorer må samarbeide om å løse. I dette programmet er planen å etablere en portefølje av prosjekter som drives av aktører på tvers av sektorene. Organisering i prosjekter må sikre brukerinvolvering og hensynta implementeringskapasitet på de aktuelle områdene.

For å komme i betraktning for økonomisk støtte gjennom programmet forutsettes det forpliktende samarbeid mellom relevante aktører i praksisfeltet og forskningsmiljøene. Det vil bli stilt krav om at prosjektsøknader er solid forankret i alle berørte miljøer, og at samarbeidspartnerne forplikter seg til å bidra med erfaring og kunnskap som sikrer at behovet for innovasjon og dokumentasjon er reelt, og deretter at resultatene blir tatt i bruk.

6. Programmets organisering

Programmet ledes i det daglige av en programkomité bestående av administrative ressurser fra stiftelsene og et sekretariat. Programkomiteén vil også organisere innspillsmøter og kunne delta på utviklingsarenaer regionalt.

Programkomiteén vil i samråd med ekspertutvalget utforme utlysninger, vurdere søknader og følge opp prosjektene som får støtte. Det er stiftelsenes styrer som formelt står for utlysninger og endelig prioritering av prosjekter.

7. Søknadsprosesser

Programmet legges i utgangspunktet opp med årlig søknadsprosesser i tre faser:

Fase 1: Vurdering av prosjektskisser (2-3 sider):

- Som startpunkt for en søknadsrunde arrangeres et åpent informasjonsmøte om utlysningen med påfølgende invitasjon til å levere kortfattede idéskisser, normalt i løpet 6-8 uker.
- Prosjektskissene vurderes med mål om at de beste prosjektene inviteres til å utarbeide komplette søknader. Runden omfatter både en administrativ vurdering (vurderer om prosjektskissene oppfyller de formelle kravene gitt i utlysningen) og en faglig vurdering i dialog med ekspertutvalget.
- Utvelgelse til trinn 2: Innsendere av de høyest rangerte prosjektskissene inviteres til å utvikle komplette prosjektsøknader, normalt i løpet av 12 - 16 uker.

Fase 2: Vurdering av komplette prosjektsøknader:

- Komplette prosjektsøknader ferdigstilles etter avtalt framdriftsplan.
- Evaluering av prosjektsøknader omfatter både en administrativ vurdering og en faglig vurdering i dialog med ekspertutvalget (og andre faglige evaluatore etter behov)
- Programkomiteén vurderer om en prosjektsøknad skal innstilles til behandling i en eller flere stiftelser/styrer.

- Søkere som leverer komplette prosjektsøknader får utbetalt et engangsbidrag på kroner 20 000 til kostnadsdekning per prosjekt.

Fase 3: Tildelinger:

- Det er styrene i stiftelsene som formelt tildeler eller avslår prosjektsøknader. Styrene baserer sine beslutninger på gjennomgang av søknader med både faglige og administrative anbefalinger.

Søkere kan, før evaluering, få tilgang til dialog med programkomiteen for å bidra til at søknaden best mulig treffer den aktuelle utlysningen og programmets formål.

Tidsfrister gjennom søknadsprosesser gjøres kjent i forbindelse med utlysninger.

8. Bred metodisk tilnærming

Type prosjekter

Prosjekter som kan få støtte gjennom programmet må være praksisnære, og valg av forskningsmetoder må tilpasses problemstillingen prosjektene er tenkt å løse. En søker skal beskrive hva slags type prosjekt en ser for seg, forskningsmetode, prosjektteamets kompetanse og hvordan denne er relevant, prosjektets varighet og kostnader. Der hvor det er relevant kan søker be om støtte til et forprosjekt, for eksemplet for å utvikle eksperimentell design og beregne statistisk utsagnskraft, eller for å sikre den nødvendige forankringen av prosjektet.

Det er stiftelsenens ønske at prosjektene skal være ambisiøse, og:

1. Ha betydelig relevans
2. være tilstrekkelig store og gjennomførbare
3. ha høy vitenskapelig kvalitet
4. ha stor påvirkningskraft, slik at positive resultater kan skaleres i praksis.

Metodikk og krav til data

De foreslåtte tiltak må kunne dokumenteres på en slik måte at praksisfeltet og beslutningstakere kan ha tillit til tiltakets hensiktsmessighet med tanke på implementering og eventuell skalering.

Det vil bli stilt høye krav til dokumentasjon av effekt med anerkjent metodikk. Prosjektene skal rigges for evaluering, effektmåling og langsiktig læring. Prosjektresultatene, i form av nye og/eller forbedrede løsninger, skal kunne tas i bruk uten å være avhengig av videre ekstern finansiering. Det anbefales en kombinasjon av kvalitativ forskning og kvantitative metoder der dette er hensiktsmessig. Effekt av tiltak ønskes dokumentert ved bruk av randomiserte eller kvasiekperimentelle studier eller annen anerkjent metode for å lære om årsak-virkning og mekanismer (som paneldatasett og effektestimering basert på statistisk prosesskontroll og paneldatastudier basert på registerdata med kontrollpopulasjon).

Tiltakene som utvikles og implementeringen skal både dokumenteres og publiseres i anerkjente vitenskapelige tidsskrifter for kvalitetssikring.

Stiftelsene ønsker å benytte Open Science i prosjekter, altså at forskningen i prosjektene gjennomføres med åpne data, registerdata og pre-registreringsdata. Alle data som innsamles bør kunne deles fritt, så sant det ikke går på bekostning av personvern hensyn.

Stiftelsene krever videre at alle som får midler aksepterer at stiftelsene deler følgende informasjon på sine hjemmesider:

- Prosjektnavn
- Navn og e-post for prosjektleder
- Sammendrag av søknaden
- Status på prosjektet
- Sluttrapport
- Link til eventuell forhåndsregistrering
- Link til eventuelle publikasjoner.

Åpen deling av publikasjoner og data: Sentrale publikasjoner (som for eksempel rapporter) og data som er et direkte eller indirekte resultat av stiftelsenes finansiering skal være offentlig tilgjengelig og kan ikke publiseres i abonnementsbaserte kilder. Alt skal publiseres under en av de følgende lisensene:

- CC0
- CC BY
- CC BY-SA

Det åpnes for at kostnader knyttet til publisering kan inkluderes i prosjektsøknadene.

9. Hvem som kan søke om støtte

Både organisasjoner og institusjoner fra offentlig, privat og frivillig sektor med norsk organisasjonsnummer kan være søkerorganisasjon. Privatpersoner kan ikke søke. En grunnleggende forutsetning er reell kapasitet og kompetanse til å gjennomføre det aktuelle prosjektet.

Stiftelsene forutsetter prosjektsamarbeid mellom aktører i praksisfeltet og forskningsmiljøer. Der relevante konstellasjoner ikke finnes, eller etablerte nettverk eller institusjoner kan tenkes som utgangspunkt for nye typer samarbeid, oppfordres det til å finne sammen.

Det legges til grunn at en betydelig andel av innovasjonen og utprøvingene i programmets prosjekter skal foregå i landsdelen, og at forskning og dokumentasjon involverer lokale aktører som Universitetet i Agder, Universitetet i Sørøst-Norge, NORCE, Oxford Research Norge, Telemarkforskning o.a. der hvor det finnes relevant kompetanse i disse miljøene.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning skal i størst mulig grad etterstrebes i prosjektene, og arbeidsform/organisering av brukermedvirkning skal beskrives i søknadene. Der brukermedvirkning eventuelt ikke er aktuelt, skal dette begrunnes.

Roller i søknader

De viktigste rollene i en søknad er:

- Prosjektansvarlig (organisasjonen som søker)
- samarbeidende organisasjoner
- prosjektleder og andre sentrale ressurspersoner (navn og CVer)
- samarbeidspartnere som er samfunns- og næringsaktører som sikrer at problemstillinger, forskningsaktiviteter og resultater blir relevante og samfunnsnyttige.

10. Utlysninger og evalueringskriterier

Det planlegges årlige utlysninger, og første gang våren 2024. Utlysninger og tidsfrister publiseres på stiftelsenes hjemmesider og i relevante medier.

Det kan søkes om midler til:

- Prosjekter innenfor programmets tiltaksområder i størrelsesordenen 1 – 5 millioner kroner per år og inntil 6 års varighet
- Forprosjekter som avklarer forankring, metodevalg og/eller forskningsdesign i størrelsesordenen 0,3 – 0,8 million kroner.

Prosjekter med egeninnsats og flere finansieringskilder vil ha større muligheter for å bli prioritert. Ved beregning av egeninnsats benyttes Forskningsrådets til en hver tid gjeldene satser.

Det kan ikke søkes om midler til:

- Grunnforskning
- Forskningsprosjekter som ikke inneholder praksisnær aktivitet/utprøving, eller aktivitet/utprøving som ikke følges av effektdokumentasjon med anerkjent metodologi
- Utbygging, tilrettelegging, utstyr og aktivitet som ikke er relatert til aktivitet i prosjektet.

Evalueringskriterier

Prosjektskisser og senere søknader evalueres i forhold til de kravene som er nevnt ovenfor: relevans, gjennomførbart, vitenskapelig kvalitet og påvirkningskraft.

Følgende evalueringskriterier vil bli benyttet i programmet:

1. Må krav (administrativ screening)

- Er søknaden innenfor et av de prioriterte innsatsområdene?
- Retter prosjektet seg mot målgrupper i landsdelen?
- Gjelder søknaden et selvstendig prosjekt (ulike søknader kan ikke vurderes under ett)?
- Er søker en institusjon med norsk organisasjonsnummer?
- Deltakelse fra landsdelen?

2. Gjennomføringsevne (administrative og faglige vurderinger)

- Søkerorganisasjonens størrelse og soliditet
- Organisatorisk/administrativ kompetanse, rutiner etc.
- CV prosjektleder og sentrale medarbeidere inkludert dokumentasjon på hvilke forskere som er med i teamet og hvilken relevant kompetanse disse har
- Personvernrutiner og forskningsetikk
- ESG

3. Prosjektet (administrative og faglige vurderinger)

- Er prosjektet tilstrekkelig stort?
 - i. Partnerskap involverer relevante og tilstrekkelige stakeholders fra offentlig, privat, frivillig, academia, brukere etc.
 - ii. Medfinansiering
- Er selve prosjektfasen relevant og realistisk?
 - i. Er det innenfor programmets finansieringskapasitet/rammer og tematiske innretning?
 - ii. Finnes det er plan for forankring og implementering av tiltak?
 - iii. Er det kostnadseffektivt?

- iv. Er det trygt (inkludert personvern)?
- v. Tilgjengelige menneskelige ressurser i det medvirkende partnerskapet, inkludert brukere og gjennomførbarhet i små og store kommuner. Forankring.
- Har det høy vitenskapelig kvalitet?
 - i. Bygger det på eksisterende kunnskap?
 - ii. Open Science forhåndsregistrering plan
 - iii. Personvern/GDPR
 - iv. Dokumentasjonsmetode (randomisert forsøk, kvasiekperimentell design, bruk av kvalitative undersøkelser for å undersøke mekanismer, etc.)
 - v. Plan for publisering
- Vil det kunne ha påvirkningskraft, slik at det kan implementeres og skaleres?
 - i. Dekker det et dokumentert behov? Forankring i praksisfeltet?
 - ii. Plan for å sikre partnerskap/involvere det relevante økosystemet på lang sikt
 - iii. Er det kostnadseffektivt å gjennomføre? Og skalere? Opplæring, coaching, driftsbudsjetter
 - iv. Finnes det tilstrekkelig kompetanse og menneskelige ressurser for utrulling også i små kommuner?
 - v. Evalueringssopplegg, underveis, prosjektslutt, langsiktig

4. Samfunnseffekter

- Potensiale for bidrag til å nå målsettingene om at:
 - i. Barn og unge mellom 0-25 år skal få bedre muligheter til læring, utvikling, utdanning og deltakelse i arbeids- og samfunnslivet
 - ii. Landsdelen blir kjent for utvikling og implementering av virkningsfulle levekårstiltak, og øke den offentlige allmenne kunnskapen om virkningsfulle strategier for reduksjon av utenforskap.

11. Kontakt

Ta kontakt med programmets sekretariat for å diskutere innhold i programnotatet eller be om informasjon: Rune Røiseland, Seniorrådgiver Sørlandets Kompetansefond og programsekretær

Telefon: 902 69 600

E-post: rune@kompetansefond.no

12. Programmets kunnskapsgrunnlag og et utvalg ressurser

Programmets kunnskapsgrunnlag

1. «En barndom for livet»: <https://www.regjeringen.no/contentassets/df568c8ea68f48d6b03f2cca6149cf77/no/pdfs/barn-i-fattige-familier.pdf>
2. Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning (NEET): <https://www.ks.no/contentassets/25072fbf9d4d4577899c335e431117d7/Unge-utenfor-arbeid-opplering-og-utdanning.pdf>
3. «Unge uføre og veien til uføretrygd»: <https://doi.org/10.18261/spa.39.1.4>
4. Folkehelsemeldinga — Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar: [Meld. St. 15 \(2022–2023\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/Meld.St.15(2022-2023)-regjeringen.no)
5. «Ut av blindsonene»: [bu21strategi-ut-av-blindsonene.pdf \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/bu21strategi-ut-av-blindsonene.pdf)
6. Kunnskapsoppsummering om ulikheter i helse og livskvalitet i Norge siden 2014 – et sammendrag: <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsoppsummering-om-ulikheter-i-helse-og-livskvalitet-i-norge-siden-2014--sammendrag>

Senter for forskning på folkehelse og levekår

SFL er et regionalt initiativ for å møte folkehelse- og levekårsutfordringene i Agder gjennom tverrfaglig og kunnskapsbaserte samarbeid. SFL samler og synliggjør folkehelse- og levekårsforskningen som skjer i Agder, er en brobygger mellom academia og andre aktører. SFL er et treårig prosjekt finansiert av Agder fylkeskommune, kommuner på Agder og Universitetet i Agder. Se <https://www.uia.no/senter-og-nettverk/senter-for-forskning-paa-folkehelse-og-levekaar>

Utvalg av pågående prosjekter og satsinger på Agder

Som en del av forarbeidene til programmet er det foretatt en kartlegging av pågående relevante prosjekter og satsinger i landsdelen. Kartleggingen er gjennomført i dialogmøter med kunnskapsmiljøer og sentrale aktører i perioden juni – august 2023.

Oversikten over pågående prosjekter er ikke nødvendigvis uttømmende, prosjektene presenteres i vilkårlig rekkefølge og her kun overordnet. Det oppfordres til å kontakte prosjektledere eller oppsøke tilgjengelige kilder for mer inngående kunnskap ved interesse. Oversikten tenkes supplert gjennom programperioden.

«Nye mønstre - trygg oppvekst». Koordinert, tverrfaglig og metodisk systematisk innsats ovenfor barnefamilier med lav inntekt. Kristiansand kommune og 9 kommuner på Agder og i Rogaland. For mer informasjon: <https://www.kristiansand.kommune.no/tryggoppvekst>

«Bedre Tverrfaglig Innsats». Arendal kommune er en av flere kommuner som arbeider systematisk med Helsedirektoratets «BTI-modell» for å sikre god oppfølging av barn og unge gjennom tidlig innsats, samordning av tjenester og godt samarbeid mellom innbyggerne og kommunen. For mer informasjon: <https://www.arendal.kommune.no/bti/>

«Med hjerte for Arendal». Etablert plattform for samskaping som bygge tillit mellom innbyggere og organisasjoner/virkemiddelapparatet. Gode relasjoner gjør samspill mer effektivt i praksis. For mer informasjon: https://www.facebook.com/MedHjerteForArendal/about?locale=nb_NO

«**Flere i Arbeid**». Femårig program som skal bidra til at flere utenfor arbeidslivet kommer i jobb og gjennomfører videregående skole. Samtidig skal programmet sørge for at bedriftene får dekket sitt behov for arbeidskraft. Satsingen er et samarbeid mellom aktører i næringslivet i Kristiansandsregionen, Agder fylkeskommune, NAV og UiA. For mer informasjon:

<https://flereiarbeid.no/#faq>

<https://www.kristiansand.kommune.no/tema/flere-i-arbeid/>

«**Leida – kvalifisering for arbeid**». Gjennom Leida finnes en systematisk kvalifisering for fagbrev gjennom særlig tilrettelagte utviklingsløp og personlig oppfølging på arbeidsplassen. Prosjektet tester ut metoder for inkludering som rekrutteringsstrategi for å møte bedrifters behov for kompetanse og arbeidskraft. Gode erfaringer dokumenteres og deles systematisk med andre bedrifter og aktører. Initiativtaker og prosjektdriver er GE Healthcare Lindesnes i samarbeid med NAV lokalt og Lindesnes kommune. For mer informasjon: <https://leida.netlify.app>

«**Ung Support**», **Agder**. Prosjektet skal gi ny kunnskap om ungt utenforskap - og om effekten av tett, personlig og langvarig oppfølging av ungdom som er i risikozonen. I prosjektet samarbeider Agder fylkeskommune med forskningsinstituttet NORCE, NAV regionalt og kommunalt og med kommuner om forskning og utviklingsarbeid. For mer informasjon: <https://agderfk.no/vare-tjenester/folkehelse-levekar-og-likestilling/ung-support/>. Prosjektleder: Marianne Lorentzen, marianne.k.lorentzen@agderfk.no

Nasjonalt ekspertutvalg

Sørlandets kompetansefond, Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør, Aust-Agder utviklings- og kompetansefond og Stiftelsen Cultiva etablerte høsten 2022 et felles ekspertutvalg for uavhengige strategiske råd innenfor arbeid på levekårsområdet. Utvalget skulle være dynamisk og uformelt, og satt sammen av eksperter med kompetanse fra forsknings-, utdannings- og praksisfeltet. Rådets medlemmer er p.t. Mari Rege (UiS), Yngvar Åsholt (NAV), Simen Markussen (UiO) og Anders Barstad (SSB). Ekspertutvalget vil bidra med faglige vurderinger av aktuelle søknader i programmet.

Erfaringsnotat til Cultiva om gjennomføringen av den årlige elevutstillingen på Søgne gamle prestegård - Et samarbeid mellom Søgne Kunstlag og Søgne gamle prestegård

Representant for Søgne Kunstlag – Mardon Brunvatne

Representant for Søgne gamle prestegård - Vilde Matzow

Erfaringer gjort etter samarbeid med forskjellige kunstnere:

- Vi har nå gjennomført totalt åtte samarbeid som har resultert i utstillinger, og har til nå kun positive erfaringer med valg av kunstnere.
- De fleste kunstnerne som vi har engasjert, har hatt erfaring med DKS og lignende fra tidligere, noe som vi tror har vært til stor hjelp.
- Alle kunstnerne har vært profesjonelle i møtet med elevene, noe som igjen har gitt gode resultater.
- Alle kunstnerne som har vært engasjert til prosjektene har også vært profesjonelle kunstnere, med unntak av kunstnerne vi engasjerte til tegneserieprosjektet i 2021. Disse tre kunstnerne må ansees som de dyktigste innenfor sitt felt i Agder, uten å ha en profesjonell utdanning. De hadde i tillegg mye erfaring med å holde kurs for ungdom, og kunne derfor ta på seg denne jobben uten store problemer.

Gangen i prosjektet:

- Etter vi (Søgne gamle prestegård og Søgne Kunstlag) har hatt første presentasjonsmøte sammen med de aktuelle kunstnerne, formulerer de en prosjektbeskrivelse i sitt bilde, slik at oppgaven gjøres til deres og de får et eierforhold til prosjektet. Dette tror vi er svært viktig, og gjør at kunstneren blir engasjert og har en følelse av frihet.
- Når prosjektet er ferdig formulert, kaller vi inn faglærere på de ulike skolene til et møte der kunstnerne presenterer prosjektet, og vi snakker om fremdriftsplanen. Lærerne kommer med en timeplan, og kunstnerne og lærerne utarbeider en kjøreplan i fellesskap.
- Som regel har vi to kunstnermøter i alle klassene i løpet av høsten. Mellom første og andre skolebesøk blir det gitt oppgaver til faglærerne som de skal jobbe videre med sammen med elevene. På den måten blir det en kontinuitet og framdrift i prosjektet.
- Etter siste kunstnerbesøk i hver klasse er det faglærernes ansvar at alle elevene ferdigstiller arbeidene sine.

Erfaringer gjort etter skolebesøkene:

- Skolebesøkene er som regel over to doble skoletimer i hver klasse, så oppgaven må gjøres gjennomførbart på denne begrensede tiden.
- Vi har erfart at det kan være vanskelig å få oppmerksomheten til ungdommer på 8. trinn, men flere av kunstnerne har hatt en helt eksepsjonell måte å kommunisere og møte elevene på.. Et eksempel er Anna Berthelsen, som klarte å disiplinere vanskelige elever gjennom sin helt særegne ro og lavmælte stemmebruk. Også Ane Skjævestad hadde denne egenartete fremtoningen, og hadde i tillegg meget gode pedagogiske ferdigheter.

- Det har vært lite bruk av høy stemmebruk for å «temme» elevene, det har heller vært en kontrollert og rolig bruk av stemmen som har fanget elevenes interesse (dette gjelder i hovedsak i klasserommene, og ikke på vernissagen).
- Så lenge dette prosjektet har eksistert, har vi operert med to skolebesøk i hver klasse.
- I 2023 var det tre klasser på Tangvall skole med snitt på 30 elever i hver klasse. På Tinntjønn skole var det to klasser med ca 25 elever i hver klasse.
- En erfaring vi har gjort oss er at det beste «klimaet» kommer når det er litt mindre klasser. På Tangvall ble det mye bråk og uro blant elevene i oppstarten, men kunstnerne fikk tak i oppmerksomheten til elevene ganske raskt likevel.
- Representanter fra Søgne Kunstlag og SGP var til stede på flere av gjennomføringene, og fikk selv oppleve hvor engasjerte elevene ble av oppgaven. Dette var nok mye på grunn av temaet «ensomhet og utenforskap», i tillegg til teknikken street art som mange av elevene hadde stor glede av og syntes var veldig spennende.
- Klassene på Tangvall ble delt i mindre grupper da de skulle begynne med kutting av sjablonger, og da de skulle spraymale arbeidene. Også på Tinntjønn ble elevene delt opp i litt mindre grupper da de skulle spraymale.
- Noe vi opplevde da elevene skulle male, var at de følte en genuin stolthet over det de hadde fått til, og kunstnerne var begge gode til å gi positive tilbakemeldinger til elevene. Sedin Zunic er veldig dyktig til å forklare hva elevene skulle gjøre når de skulle bruke sprayboksene, og det var tydelig at han hadde elevenes respekt og beundring.
- Kunstnerne var svært godt forberedt til gjennomføringene, de hadde på seg nok tøy når de skulle være ute, og de hadde med seg masse forskjellig utstyr, både til å male med og til å beskytte seg og elevene med.
- Elevene som lærerne fortalte at var litt tilbaketrukkne til vanlig i formgivningstimene, blomstret veldig i møte med kunstnerne og oppgaven, noe som var veldig fint å se!

Erfaringer gjort etter vernissage:

- Da vi først startet opp med skoleprosjektet og holdt vernissage, ble alle klassene på 8.trinn på begge skolene invitert til vernissagen samtidig. Vernissagen ble da holdt i kultursalen på SGP, med ca 120 elever til sammen.
- Vernissagen inneholdt da foredrag og kunstneriske innslag som musikk og dans.
- Etter dette opplegget, ble skolene delt i to (på denne tiden var de omtrent like store), og den ene gruppa gikk i galleriet og så utstillingen, mens den andre gruppa fikk et annet opplegg i kultursalen så lenge.
- På vei inn i gallerirommet fikk alle elevene et stettglass med mozell – dette er en tradisjon vi har valgt å videreføre. Vi erfarer nemlig at ingen løper med et ordentlig stettglass i hånden.
- Lærerne opplever at stettglass i seg selv virker veldig disiplinerende og beroligende på elevene.
- Vi har valgt å endre litt på gjennomføringen av vernissagen, for vi ser at elevene får mer ut av besøket når de er i mindre klasser, og får mer tid sammen med kunstnerne.
- Vi gir elevene en oppgave når de skal inn i galleriet – eller ut på tunet, der kunsten ble plassert i 2023 – og det er at de må finne et kunstverk laget av en elev de ikke kjenner fra før, som de må gjøre seg noen tanker om. Det kan være positivt eller negativt, så lenge de kan begrunne meningen sin, og formidle denne til en av lærerne, kunstnerne eller representantene fra SK og SGP.

- Vi forventer en liten dialog over kunstverket, men det er viktig at eleven får respekt og anerkjennelse for sine meninger.
- I 2023 startet vi vernissagen puljevis (elevene kom inndelt etter skole og klasser) i Presteboligen på grunn av den lave temperaturen, selv om kunstverkene står ute på tunet.
- Da startet vi opplegget med å gi dem mozell innendørs, og de fikk ikke lov å ta med seg glasset ut.
- Etter dette ble de ønsket velkommen av Mardon Brunvatne, og etter det så fikk kunstnerne ordet hvor de kort fortalte om sine inntrykk og opplevelser av møtene med elevene og om prosjektet.
- Vi erfarte at det er store forskjeller på klassemiljøene og på hvilke klasser som er i stand til å lytte når noen andre har ordet.
- Utstillingen åpnes offisielt den påfølgende søndagen etter vernissagen, som stort sett er på en torsdag. Da kommer kunstnerne og representanten fra SK og SGP, og det holdes åpningstale som på en vanlig åpning. Vi har sett at det er vanskelig å få elevene og deres foresatte til å komme, i den størrelsen som vi ønsker, på denne åpningen. Vi lager alltid invitasjon til åpningen som viderefremidles via skolene til foresatte, og vi lager en fin åpning for utstillingen, men noe kan kanskje svikte i informasjonsflyten.
- Etter hver gjennomføring har vi (SK og SGP) alltid en diskusjon rundt hva som kan gjøres for å forbedre dette.

Sluttnotat:

- Små klasser egner seg best til både gjennomføring på skolene og til vernissage på SGP, men dette skjønner vi at ikke alltid lar seg gjøre. Skolene er heldigvis fleksible og villige til å dele opp klassene når det trengs. Det er da vi ser betydningen av en tett dialog mellom kunstnerne, skolene og oss på SGP og kunstlaget.
- Vi ønsker å fortsette prosjektet videre, da vi ser viktigheten i å gjennomføre et prosjekt med elevene der de får brukt sine kreative evner, og er med på å lage en utstilling fra a til å. Elevene blir behandlet som ordentlige kunstnere, og føler at de får respekt for sitt produkt.
- Vi har erfart at elevene viser en glede og stolthet over det ferdige produktet.
- Lærerne har nå blitt vant til prosjektet, og har innarbeidet i sin årsplan at vi gjennomfører dette prosjektet med dem hver høst. Nå i høst opplevde vi at lærerne ble særlig imponert over prosjektet i sin helhet, og av kunstnernes profesjonalitet. Vi merket også at temaet vekket engasjement.
- Vi som initiativtakere følte at vi traff tidsånden, både med tema og med teknikken gatekunst.

Vi er et team av Jobbspesialister i NAV som jobber i et internt tiltak som heter Utvidet Oppfølging. Vi samarbeider med en liten gruppe arbeidssøkere med mål om ordinært arbeid. Som jobbspesialist følger vi opp både arbeidssøker og arbeidsgiver, også etter at arbeidsforholdet er etablert. Vi kan være tett på over lang tid for å bistå etter hvilke behov som melder seg. En fordel med måten vi jobber på er at vi kjenner våre arbeidssøkere godt og at når vi presenterer en kandidat for en bedrift er det på bakgrunn av et ønske fra arbeidssøker og en felles vurdering av at dette kan være en god match. Vi bruker mye tid på å besøke bedrifter for å bli kjent med arbeidsgivere slik at vi kan gjøre en god match og få til varige løsninger. For å få til disse gode løsningene har vi ulike virkemidler. Det som blir hyppigst brukt er midlertidig lønnstilskudd. Da er arbeidstaker ansatt på ordinær kontrakt, hvor NAV refunderer en prosentandel av lønnen. Formålet med lønnstilskuddet er å kompensere for redusert produktivitet. Mentorordning er et annet virkemiddel som gjerne brukes i en oppstart. Da kan NAV frikjøpe noen timer av en kollega som kan gi ekstra oppfølging/opplæring utover ordinær opplæring til arbeidstaker hvis det skulle være et behov.

Angående levekårsløft.

Vi i NAV får av og til inn deltakere i våre tiltak som ønsker å jobbe innen kunstfeltet.

Der ser vi ofte at det er enkeltmannsforetak og mindre foretak innen dette feltet. Et annet kjennetegn er at de ikke har en økonomi til å ansette eller være med på inkludering med bakgrunn i disse forholdene.

Det legger føringer og begrensninger på hva vi kan bruke av tiltak og om Cultiva kan være med på å fjerne noen av disse vil det kunne være et viktig bidrag til å minske noen sine levekårsutfordringer.

Vi ser at dere har en gruppe som ser på et levekårsløft og NAV kan gjerne være med å gi noen innspill og bidra i dette arbeidet for at de vi møter i vårt arbeid kan få muligheter også innen kunstfeltet.

Med vennlig hilsen

Øyvind Nese

Jobbspesialist

Tlf +47 94 15 28 35 // Epost Oyvind.Nese@nav.no

